

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวม และรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินงานระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวม และรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ หรือครูผู้รับผิดชอบงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หนองคาย เขต 2 จำนวน 258 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 129 คน และครูวิชาการ จำนวน 129 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน(Multi – Stage Random Sampling) ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียนกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ตาราง เครทซ์และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน เทียบสัดส่วนแล้วจึงสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากตามสัดส่วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งและขนาดโรงเรียน เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น ที่มีต่อระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ขอความอนุเคราะห์ อนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ส่งถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยผู้วิจัยประสานงานส่งและรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยตนเองเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์สามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 150 ชุด เป็นร้อยละ 96.15 เป็นกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 75 ชุด และครูผู้สอน จำนวน 75 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง เพื่อหาค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและ

ขนาดโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่งของผู้ตอบ
แบบสอบถาม เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ มีสัดส่วนเท่ากัน จำนวน 75 คน คิดเป็น
ร้อยละ 50.00 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ
52.00

2. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน
พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา
คุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมิน
คุณภาพการศึกษา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รายข้อ ตามตัวแปรตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน
พบว่า การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทุกด้าน และ
กิจกรรมรายข้อทุกข้อ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน แสดงว่า ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนไม่มีผลต่อกันใน
การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน เมื่อพิจารณาจำแนกตามตำแหน่ง
และขนาดโรงเรียน พบว่า ข้าราชการตำแหน่งต่างกัน และอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความ
คิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน
ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 นำมา
อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับประจักษ์ เขาทอง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ใน 18 มาตรฐาน โดยภาพและจำแนกตามขนาด โรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบัญชา เมืองศรีมาตย์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและ จำแนกตามสถานภาพและขนาด โรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น โดยภาพรวมและรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สมพงษ์ โลกเปื้อย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อ การประเมินภายนอก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก โดยรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผู้เรียน และ สอดคล้องกับวีโรจน์ ค้อไผ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน และขนาด โรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ผลวิจัยที่ปรากฏเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 2 มีกระบวนการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนที่มีการปรับปรุง และพัฒนาต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นภารกิจที่สำคัญที่โรงเรียนทุกโรงเรียนในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการให้ตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระบัญญัติที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและที่สำคัญเพื่อเตรียมพร้อมรับ การประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(สมศ.) ตามที่กำหนดในหมวด 6 ตั้งแต่มาตรา 47-51 ได้กล่าวถึงระบบประกันคุณภาพ การศึกษาสรุปไว้ว่า มาตรา 47 กล่าวว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและ ระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 กล่าวว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำ รายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 กล่าวว่า ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็น องค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มี การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่ การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน มาตรา 50 กล่าวว่า ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้ง ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น และมาตรา 51 กล่าวว่า ในกรณีที่ ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใด ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการ ดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546: 120 - 121) ซึ่งการประกันคุณภาพ ภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี และให้ถือว่าการประกันคุณภาพ ภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง มีการรายงานผลการประกันคุณภาพภายในทุกปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ทราบ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 มีการดำเนินงานโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อทุกข้ออยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เพราะ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหาร จัดการการศึกษา ทุกด้านของสถานศึกษา โดยการควบคุมคุณภาพการศึกษาการตรวจสอบคุณภาพ การประเมิน คุณภาพการศึกษา และเป็นภาระงานปกติของสถานศึกษาที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จัดระดับให้ ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องการที่สถานศึกษาจัดการศึกษา ได้ดีมีคุณภาพ เพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพนั้น ครูและผู้บริหาร จะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กให้มี คุณภาพมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุด จึงต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการ พัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติอย่างไร แล้วช่วยกันคิดและช่วยกันวางแผน ช่วยกันทำ ช่วยกัน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในเป็น กระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ โดยครูและผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลภายในจะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจนเหมาะสม วางแผนพัฒนาคุณภาพ และดำเนินงาน ตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงแก้ไข และรายงานผลอย่าง สม่ำเสมอต่อผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่ง สอดคล้องกับบัญชา เมืองศรีมาตย์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและ ขนาดโรงเรียนต่อการมีความคิดเห็นของข้าราชการครู และวิโรจน์ คือ ใฝ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมรับ การประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาฬสินธุ์ โดยภาพรวม พบว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและขนาดโรงเรียนต่อ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก เพราะ

การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่ง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลการประกันคุณภาพภายในทุกปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ทราบ จึงเป็นเหตุผลทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องเตรียมความพร้อมสำหรับดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ข้าราชการทุกตำแหน่ง และทุกขนาดโรงเรียน ต่างให้ความสำคัญและความตระหนักต่อการดำเนินงานด้านนี้

เหมือนกันสอดคล้องกับเจลิม มังมันกลาง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการวางแผนงานใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี พบว่า เปรียบเทียบสถานภาพสถานภาพต่างกันและปฏิบัติงานใน โรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการวางแผนการบริหารงานใน โรงเรียน โดยภาพรวมและรายชั้นตอน 4 ชั้นตอน ไม่แตกต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดของ โรงเรียนต่อการมีปัญหา ดังกล่าว และ

สุพรรณ พรหมวัง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน และปฏิบัติหน้าที่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานและมีปัญหาการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน เพราะ การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่ง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลการประกันคุณภาพภายในทุกปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ทราบ จึงเป็นเหตุผลทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องเตรียมความพร้อมสำหรับดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ข้าราชการทุกตำแหน่งและทุกขนาดโรงเรียน ต่างให้ความสำคัญและความตระหนักต่อการดำเนินงานด้านนี้เหมือนกัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับประยูร ชวนยี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 9 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดต่างกันและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ

จำเริญ ใจสำคัญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า การเปรียบเทียบระดับปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสุพรรณี พรหมวัง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานและมีปัญหาการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับชวลิต ศรีพวงผกาพันธุ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่าข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับประกาย บัตรศิริมงคล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอิสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารครู อาจารย์ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัด เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมาจากสาเหตุที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 2 ทั้งในขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต่างมีการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก มีการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้อย่างมีระดับการดำเนินงานสูงที่สุด 3 อันดับแรกคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการดำเนินงานครั้งนี้ คือ การจัดทำแผน ดำเนินงานแผน และประเมินผลคุณภาพตามที่ได้ดำเนินการนั้น ทำให้ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการ ซึ่งรับผิดชอบหรือเป็นตัวจักรสำคัญในขับเคลื่อนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพต่างตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดีเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำและความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและนิยมชมชอบของผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งครูวิชาการได้ทำงานวิชาการของโรงเรียนอย่างมืออาชีพ มีความรับผิดชอบ ตื่นตัวในการพัฒนา

ตนเอง และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และเน้นคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษาทุกขนาด ได้มีการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษา จึงเป็นเหตุผลให้สถานศึกษาทุกขนาดมีการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ประกอบกับ สมศ. ได้ดำเนินการประเมินสถานศึกษาไปแล้ว โรงเรียนละ 1-2 รอบ จึงส่งผลให้สถานศึกษาเกิดความตื่นตัวเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 36-39) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจเร่งด่วนของทุกกรม โดยมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและมีการนิเทศแนะนำในเรื่องการประกันคุณภาพ และดำเนินการต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการจึงมอบให้กรมวิชาการรับผิดชอบแผนงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแผนงานหลักของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีการทำงานที่สำคัญคือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีการประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับการดำเนินงานต่ำสุด คือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาการศึกษาประจำปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ควรนำข้อมูลไปวางแผนพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจและส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินงานให้มีความคล่องตัวเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของเขตพื้นที่การศึกษาให้สูงยิ่งขึ้น

1.2 ควรมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนขนาดต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ให้เกิดความพร้อมในการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วิจัยรูปแบบการบริหารดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีวิจัยการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นรายมาตรฐาน เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินภายนอกที่มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY